

A vesperás Deppisch talán legjobb kompozíciója, melyben a zeneszerző – a természetes kórusdeklamáció, a szóló és a tutti szakaszok üde változatossága, a dallamosság olykor Esterházy Harmonia Caelestisére emlékeztető bájos naívsága és a gondos hangnenválasztás által – megfelelő megoldást talál a terjedelmes zoltárszövegek megzenésítésére. Az ötödik zoltár-tételben (*Laudate Dominum omnes gen-*

tes) fúgaszerkesztő mesteriségét is megcsillogtatja, a virtuóz hegedűszólamokkal és drámai basszus-szólóval ékes *Magnificat* pedig méltó megkoronázása a ciklusnak. A kompozíció értékeiről tanúskodik, hogy még szerzője halála után szokatlanul hosszú ideig repertoáron tartották: 1847-es, sőt 1852-es előadásáról is tudunk.

Farkas Zoltán

Az ERDŐDY KAMARAZENEKAR „A XVIII. század magyarországi egyházi zenéje Pest-Buda barokk templomaiban” című koncertsorozatának további hangversenyei:

1995. december 2. este 7 óra

EGYETEMI TEMPLOM

„Pozsony zenéje”

Werner: Sinfonia da chiesa

Pfeiffer: Missa brevis

Zimmermann: e-moll szimfónia

Zimmermann: Missa solemnis

Közreműködik a Byrd Énekegyüttes

Vezényel: Héja Domonkos

1996. április 8. este fél 7 óra

SZERVITA TEMPLOM

„Pest-Buda zenéje”

Bengráf: Te Deum

Druschetzky: B-dúr mise No. 6.

Közreműködik: a Kodály Zoltán

Magyar Kórusiskola

Vezényel: Héja Domonkos

1996. március 3. este fél 7 óra

ANGOLKISASSZONYOK TEMPLOMA

„Győr zenéje”

Patzelt: Missa ne corrumpas

Werner: Rorate coeli

Istvánffy Benedek: Rorate coeli

Istvánffy Lőrinc: Salve Regina

Istvánffy Benedek: Missa S. Benedetto

Közreműködik: a Schola Hungarica

Vezényel: Dobszay László

1996. május 11. este 7 óra

ÓBUDAI PÉTER-PÁL TEMPLOM

„Pécs zenéje”

Paumon: Offertórium,

Két egyházi ária

Novotni: Mise

Lickl: F-dúr missa solemnis

Közreműködik: Angelica Leánykar,

Honvéd Férfikar

Vezényel: Héja Domonkos

Orgonás hírek

Orgonás előadói kurzus Győrött

„A Richter János Zeneművészeti Szakközépiskola orgonatanácsa – a Győr Alapítvány és a győri önkormányzat támogatásával – 1996. június 18–21. között Győrött rendezi meg nemzetközi orgonista mesterkurzusát orgonaművészek, főiskolai, konzervatóriumi, szakközépiskolai hallgatók, az orgonamuzsika iránt érdeklődők részére életkorra és iskolai végzettségre való tekintet nélkül. A kurzuson aktív közreműködőként és passzív hallgatóként bárki részt vehet” – kezdődik a rendezvény hívogatója. A konzervatórium orgonatermében, a Szentlélek templomban és a városháza dísztermében részben azonos időben megtartandó foglalkozások vezetői *Karasszon*

Dezső (a XVII. század orgonazenéje), *Gárdonyi Zsolt* (César Franck orgonaművei) és *Koloss István* (Koloss István orgonaművei) lesznek, akik a kurzus idején egy-egy koncertet is adnak. A rendezvényt a résztvevők hangversenye zárja. Részvételi díj 3000 Ft az aktív résztvevőknek, 1000 Ft a passzív hallgatóknak; kollégiumi szállás éjszakánként várhatóan 1000 Ft-ért, ebéd napi mintegy 150–200 Ft-ért igényelhető. Jelentkezni 1996. május 15-ig az alábbi címen lehet: Richter János Zeneművészeti Szakközépiskola, Hoffmann László orgonaművész, 9022 Győr, Rákóczi u. 57., tel/fax (96) 329 742.

Orgonás szimpózium Szegeden

A Magyar Egyházzenei Társaság orgonás tagozata 1995. október 20–21-én Szegeden orgonás szimpóziumot tartott.

Az elhalasztott erdélyi és a tavalyi sikeres Debrecen környéki szakmai kirándulást követően idén immár harmadízben került sor egy orgonás tanulmányút meghirdetésére, melyet a szervezők – Sanda István Dániel, a tagozat képviselője és Enyedi Pál – ezúttal bővebb formában, szimpóziumként rendeztek meg.

A gazdag program fő célja a Dél-Alföld orgonaépítészeti bemutatása volt. Erről Szigeti Kilián bencés kutató *Régi magyar orgonák* sorozatának utolsó, *Szeged* kötete (Budapest, 1982) jó áttekintést nyújtott, a helyes értékeléshez azonban szükséges, hogy e hangszereket személyesen megismerjük.

A rendezvény előestéjén, csütörtökön, a határokon túlról és az ország távolabbi pontjairól érkezett résztvevők Szeged zenei életének is különleges és ritka eseményén, Bach h-moll miséjének előadásán vehettek részt a Szent Rókus templomban. A másnap kezdődő, Makótól Szegeden, Hódmezővásárhelyen és Orosházán át Békésig tartó kétnapos tanulmányút az érdeklődők elé tizenegy művészi és történeti értékű hangszert tárt, melyek közül a legrégebb 1818-ban, a legfiatalabb 1931-ben épült. A gyors tájékozódást segítette az erre az alkalomra összeállított tanulmányfüzet, ez tartalmazta a meglátogatott orgonák részletes leírását is. A látott hangszerek többsége a környék orgonaépítőinek munkája volt: a tájegység egykori kulturális és ipari központjában, Temesvárott dolgozó Wálter-családé és a Wegenstein-orgonagyáráé, az aradi Dangel-üzemé valamint a szegedi Kováts István, ifj. Kováts István és Soukenik János mestereké. Emellett a programban távolabbi vidékek olyan orgonaépítőinek művei is szerepeltek, akik több hangszert építettek e tájon. Így került sor a pécsi Angster-üzem két orgonájának megtekintésére: az egyik – a szegedi Kálvin téri református templomé – Angsterék első hangszere volt a városban (1894, I/9), a másik – a Fogadalmi templomé – hazánk legnagyobb orgonája. A békési református templomban Felvidék legjelentősebb múlt századi orgonaépítőjének, a Nyitra megyei Berezón

működő Martin Šaškonak egy nagyorgonáját (1872, II/32) próbálhatták ki a résztvevők. A hangszereket ugyanis nemcsak lefényképezni és hallgatni lehetett – azokat általában a résztvevő orgonaművészek mutatták be –, hanem az orgonákat kívül-belül bárki megnézhette és meg is szólaltathatta. A szép küllemű, jó hangú és gyakran technikai érdekességeket is felmutató instrumentumok – olykor elhanyagolt állapotuk ellenére is – a hazai orgonaépítés magas színvonaláról tanúskodtak. Különös értékük, hogy rajtuk az orgonairadalom egyes részei sajátos, a mai hangszereken nem tapasztalható zamattal szólalnak meg. A szervezők és a résztvevők számára egyaránt külön örömet jelentett az egyháziak – lelkészek, gondnokok, kántorok – részéről megnyilvánult odaadó segítség, mellyel orgonáik megtekintését lehetővé tették.

A rendezvény a Dél-Alfölddel keletről szomszédos tájegység, Erdély gazdag orgonakultúrájára is felhívta a figyelmet: az első nap délutánján a szegedi Katolikus Házban Ursula Philippi, a nagyszombati evangélikus templom orgonása, a kolozsvári zeneakadémia orgonatanára tartott előadást *Az orgonaépítés és -karbantartás problémái, lehetőségei Erdélyben, Kolozsvár példáján* címmel. Este pedig a zenei program a Dómban az ő hangversenyével zárult, melyen kizárólag XIX. és XX. századi erdélyi szerzők művei hangzottak föl. (Az orgonaest bevétele az előadó és a szervezők a Dóm tornyainak felújítására ajánlották föl.) A koncertet – a szimpózium szó eredeti jelentését teljesítve – a szegedi evangélikus gyülekezetnél tartott fogadás követte.

A szegedi önkormányzat által jelentős összeggel támogatott rendezvényen a két nap folyamán 38 fő vett részt, köztük több orgonaművész és számos zeneművészeti főiskolai hallgató Bécsből, Pozsonyból, Budapestről, Debrecenből és Kolozsvárról. (Ennek fényében igen különös és fölöttebb sajnálatos, hogy a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Szegedi Konzervatóriumában orgonálni tanuló ifjúság a többszöri meghívás ellenére kivétel nélkül távol maradt.) Az orgonás tagozat az érdeklődést tapasztalva jövőre újabb tanulmányutat tervez. (x)

Új orgonák

A közelmúltban két új orgona szakmai bemutatójáról értesülhettünk.

A *nyírbátori református templom* hárommannuális, harminchét regiszteres hangszere – melyet a *Békés–Mészáros–Morvai Kft.* épített – október 28-án tekinthették meg az érdeklődők.

Az orgona a manuálok mechanikus, a pedálon elektromos csúszkaladás szerkezettel készült, valamennyi kopula és a regisztertraktúra is elektromos működtetésű. Tervezőként közreműködött *Sepsy Károly* orgonaművész (hangkép és sípméreték) és *Kathy Imre* műépi-

tész (orgonaház). Az orgona három különálló szekrénybe került, a karzat egyik szélén áll a pedál, a másikon a főmű és a redőnymű. A hátpozitív köntösét a templomban eddig szolgált Angster-orgona (1897, op. 270., I/9) neogót szekrényéből alakították ki. A játszóberendezést az egyik szélső orgonaszekrény oldalába építették be. A hangszert *Mészáros Károly* orgonaépítő mester intonálta.

I., Rückpositiv (C-g''')

Holzgedackt 8'
Prinzipal 4'
Rohrflöte 4'
Octav 2'
Terzian 2x 1 3/5'
Scharf 4x 1'
Krummhorn 8'

Tremulant

II., Hauptwerk (C-g''')

Bourdon 16'
Prinzipal 8'
Hohlflöte 8'
Octav 4'
Koppelflöte 4'
Quint 2 2/3'
Blockflöte 2'
Mixtur 5-6x 2'
Trompete 8'

III., Schwellwerk (C-g''')

Prinzipal 8'
Bourdon 8'
Gambe 8'
Octav 4'
Holzflöte 4'
Sesquialter 2x 2 2/3'
Waldflöte 2'
Glöckleinton 1'
Mixtur 4x 1 1/3'
Fagott 16'
Oboe 8'

Tremulant

Pedal (C-f')

Prinzipalbass 16'
Subbass 16'
Quintbass 10 2/3'
Octavbass 8'
Rohrgedackt 8'
Dolkan 4'
Untersatz 5x 2 2/3'
Posaune 16'
Bombarde 8'
Schalmei 4'

További kapcsolók: normál kopulák, henger, redőnytalp, 3 sor szabad kombináció, plénó, tutti, egyenkénti nyelv-kikapcsolók, man. 16' el, nyelvek el, henger el, kiváltó, főregiszter be.

November 4-én volt a *veresegyházi róm. kat. templom* új orgonájának szakmai bemutatója. A kétmanuálos, tizenhét regiszteres, mechanikus csúszkaladás hangszert a *Musette Orgonaépítő Kft.* (vezetői Vági Gyula és Farkas János orgonaépítő mesterek) készítette. Művészeti tanácsadóként *Ella István* orgonaművész működött közre. Az egyházközségnek a hangszer építéséhez két külföldi segélyszervezet, a veresegyházi önkormányzat valamint egy helybeli civil alapítvány nyújtott anyagi támogatást. Az orgona hangképe:

I., főmű (C-a''')

Principal 8'
Rohrflöte 8'
Oktav 4'
Nasat 2 2/3'
Piccolo 2'
Terz 1 3/5'
Mixtur 1 1/3'
Trompete 8'

Tremulant I.

II., redőnymű (C-a''')

Salicional 8'
Gedackt 8'
Blockflöte 4'
Oktav 2'
Quint 1 1/3'
Dulcian 8'

Tremulant II.

pedál (C-f')

Subbass 16'
Aperta 8'
Oktav 4'
Fagott 16'

Normál kopulák

A szélnyomás a főművön 67, a redőnyművön 62, a pedálon pedig 80 vízmm.

Október közepére készült el a budapesti *Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyházzenei tanszékének új gyakorló-orgonája*. A mechanikus csúszkaladás hangszer, mely *Takács Péter pannonhalmi orgonaépítő* munkája, a Régi Zeneakadémia 302-es termében lett felállítva. Hangképe:

I. manuál	II. manuál	pedál
Coppel 8'	Rohrflöte 8'	Subbass 16'
Spitzflöte 4'	Principal 2'	

kapcsolók: I+II, P+I.

Takács Péter műhelyében a tanszék számára még az idén egy második, hasonló gyakorlóhangszer készül.

Gárdonyi Zoltán Emlékverseny

Gárdonyi Zoltán zeneszerző, zeneművészeti főiskolai tanár szellemi hagyatékának ápolására és a fiatal magyar orgonisták támogatására özvegye, leánya és fia 1989-ben emlékdíjat alapított, amely a *Gárdonyi Zoltán Emlékverseny* keretében pályázható meg. Ez a verseny Gárdonyi Zoltán születésének 90. és halálának 10. évfordulója alkalmából 1996. április 25-én és 26-án a győri Szentlélek-templom orgonáján kerül megrendezésre. Az emlékversenyen minden magyar orgonista részt vehet, aki 1969. január 1. után született.

A verseny egy fordulóból áll, amelyre minden résztvevőnek három művet kell előkészítenie: Gárdonyi Zoltán *Sonata secunda* című kompozícióját (ReZeM-kiadás, Budapest 1995), J. S. Bach tizennyolc lipcsei orgonakorálja (BWV 651-668) közül egyet és egy szabadon választott, nyolc percnél nem hosszabb darabot. A Gárdo-

nyi-mű kottája, illetve CD-felvétele utánvétellel megrendelhető a Református Egyházzenei Munkaközösségénél: 1092 Bp., Ráday u. 28.

A Gárdonyi Zoltán Emlékdíj összege 1996-ban 50 000 forint (1. díj), illetve 30 000 forint (2. díj). Ezen kívül Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata valamint a ReZeM-Kiadó egy-egy különdíjat ajánlott fel. A zsűri tagjai betűrendben: Gárdonyi Zolt (Würzburg), Karasszon Dezső (Debrecen), Lantos István (Budapest, a zsűri elnöke), Ruppert István (Budapest/Győr). *Jelentkezés legkésőbb 1996. március 1-ig az alábbi címen: Hoffmann László, Richter János Zeneművészeti Szakközépiskola, 9022 Győr, Rákóczi u. 57. (Tel/fax: 96/329-742).* A visszaigazolt résztvevők Győrben díjmentes szálláslehetőséget és térítés ellenében étkezést kaphatnak. Jelentkezési lap a fenti címen igényelhető.

Egyházzenei hangversenyek

Budapest, Deák tér

Az evangélikus templomban az ősszel az alábbi gazdag zenei kínálatból válogathattak az érdeklődők. Október 2-án *Brahms: Ein deutsches Requiem* című művét a *Heidelbergi Énekkar* és a Magyar Szimfonikus Zenekar adta elő *Peter Schumann* vezényletével. Október 19-én a *Via Musica* holland evangélikus énekkar (vez. Jacques Horde) kóruskoncertjét tartották, az október 29-i orgonazenés áhítaton *Uwe-Karsten*

Gross (Németország) szerepelt. November 9. és 12. között egy-egy estén *J. S. Bach: Klavierübung* című nagyszabású sorozatát szólaltatta meg csembalón és orgonán *Horváth Anikó, Péteri Judit, Herbert Wulf* és *Dobozsy Borbála*. December 17-én 18 órai kezdettel *Bach: Karácsonyi oratóriuma* hangzik fel a *Lutheránia énekkar* és a *Magyar Szimfonikus Zenekar* tolmácsolásában, vezényel *Kamp Salamon*.

Budapest, Mátyás-templom

A Budavári Nagyboldogasszony Templom Alapítvány vasárnapi orgonaestéin idén az alábbi programokat hallhatták az érdeklődők: április 23. *Kistétényi Melinda* és *Lantos István* (improvizációk húsvéti dallamokra); május 7. *Baril Erzsébet* (Bach, Mendelssohn és Dupré művei); május 28. *Sirák Péter* és a *Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyházzenei tanszékének kamarakórusa Soós András* vezényletével (Reincken, Bach, Liszt, Satie és Sári József művei); június 11. *Jakab Hedvig* (Bach, Vierne és Gárdonyi Zoltán művei). Június 25-én *Manfred Brandstetter* (Németország) Bach, Franck és Widor műveit játszotta; július 9-én *Roswitha Hächler* (Svájc) szerepelt; július 30-án *Felix Gubser* (Svájc) *Samuel Ducommun*, *Honegger*, *Emil Heer*, *Guilmant*, *Widor* és *Vierne* kompozícióit adta elő; augusztus 27-én *Heribert-Friedrich Klein* (Németország) *Johann Schneider*, *Bach*, *Mendelssohn*, *Rheinberger*, *Schroe-*

der és *Ahrens* műveivel szerepelt; szeptember 10-én *Heinz-Georg Saalmüller* (Németország) Bach-, Purcell-, Mozart-, Lemmens- és Guilmant-darabokat játszott. Szeptember 24-én Mozart Requiemjét a *Mátyás templom ének-és zenekara* adta elő *Tardy László* vezényletével.

Az alapítvány a Francia Intézettel közösen októberben és novemberben *francia-magyar napokat* rendezett. Ennek keretében október 15-én *Hock Bertalan* Franck-, Liszt-, Mulet-, Antalffy-Zsiross és Dupré-műveket orgonált, melyet október 29-én *Marie-Andrée Morisset-Balier* (orgona) és *Michel Morisset* (trombita) hangversenye követett (Boyvin, Bach, Senny, Ropartz, Chausson és Widor művei). November 12-én *Baróti István* (Liszt-, Franck-, Vierne- és Messiaen-művek), november 19-én pedig *Marie-Claire Alain* orgonaestjét (de Grigny, Bach, Balbastre, Franck, A. Alain és J. Alain művei) hallhatták az érdeklődők.